

Mobbningens förekomst inom IT – stödd distansutbildning

C-UPPSATS I PEDAGOGIK

**Författare: Anetté Carlberg
Handledare: Rose-Marie Olsson**

Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för Management

Arbetets art: C-uppsats 10 poäng.

Titel: Mobbnings förekomst inom IT – stödd distansutbildning.

Författare: Anettè Carlberg.

Handledare: Rose-Marie Olsson.

Abstrakt

- Syfte:** Mobbing har en tendens att uppträda inom skolverksamheten, vilket har resulterat i ett arbete mot mobbing. Undersökningens syfte är att klargöra mobbnings förekomst inom högskolans IT – stödda textkommunikations undervisning och vilka uttryck den ter sig i.
- Metod:** Denna uppsats har en hermeneutisk ansats. Här studeras delarna för att få en bättre förståelse och kunskap om helheten. Textmaterial tolkas för att finna vilka delar som mobbningen består av och utifrån dessa finna och klargöra helheten. Vilka uttryck mobbningen tar sig inom den IT – stödda textkommunikationen. De datainsamlingsmetoder som används är; e- post enkät, intervju och en observation, där en grupp kursdeltagares textkommunikation följts upp under en termin. Urvalet bestod av tre klasser på högskola.
- Resultat:** Undersöknings resultat klargörs i text. Utifrån termer av vad mobbningen består av, framgår det att mobbing förekommer och på vilket sätt mobbningen kan påvisas inom den IT – stödda textkommunikationen på högskolenivå.
- Nyckelord:** Distansutbildning, mobboffer, mobbare, konflikter, samt indirekt och direkt mobbing.

Innehåll

ABSTRAKT	3
1.1 Inledning	3
1.2 Bakgrund.....	4
1.2.1 Begreppet mobbning.....	4
1.2.2 IT – stödd undervisning	4
1.3 Problemområde	5
1.4 Syfte och fråga	5
2 TEORIBEGREPP	5
2.1 Begrepp.....	5
3 FORSKNING OM MOBBNING	7
3.1 Tidigare forskning.....	7
3.1.1 Senare forskning	8
3.2 Arbete mot mobbning	8
3.3 Effekter av mobbningsprocessen	9
4 METOD	11
4.1 Ansats.....	11
4.2 Teoridiskussion	11
4.3 Diskussioner kring datainsamlingsmetod	12
4.3.1 Kvantitativ datainsamling och bearbetningsmetod.....	13
4.3.2 Kvalitativ datainsamling och bearbetningsmetod.....	13
4.4 Val av respondenter	14
4.5 Genomförande av undersökningen	14
4.5.1 Förberedelser innan enkätstudien	14
4.5.2 Missivbrevet och frågor	15
4.5.3 Inför mina kvalitativa intervjuer	16
4.6 Intervju på telefon	16
4.7 Intervju med mobboffer	17
4.8 Observation	17
4.9 Data bearbetning	17
4.10 Etikdiskussion	18
4.11 Trovärdighet och tillförlitlighet	19
5 RESULTAT OCH ANALYS	20
5.1 Enkätundersökning	20
5.1,1 Indirekt mobbning.....	20
5.1.2 Direkt mobbning	21
5.2 Observation av textbaserad kommunikationsprocess	21
5.2.1 Indirekt mobbning.....	21
5.2.2 Direkt mobbning	23
5.3 Kvalitativa intervjuer	24

5.3.1 Indirekt mobbning.....	25
5.3.2 Direkt mobbning	25
6 TOLKNING.....	25
7 DISKUSSION.....	28
8 REFERENSER.....	36
BILAGA 1	

1 Bakgrund och syfte

1.1 Inledning

Det tema jag valt som ska utgöra problemområdet för C- uppsats är; Mobbing i IT miljö. Detta för att jag upplever området ytterst intressant att granska samt att det inte finns tillräckligt med studier gjorda inom detta område, vilket ytterligare motiverar mitt tema för uppsatsen. Att mobbing sker i vår omgivning påverkar oss på olika sätt. Mobbing är ett socialt problem i samhället och inom skolverksamheten. De elever som drabbas av mobbing berör skolan, detta eftersom skolmiljön oftast utgör den plats där mobbningen sker.

Jag har gjort tidigare studier inom ämnet mobbing, detta ökade ytterligare intresset och klargjorde begreppet mobbing. Min A – uppsats i pedagogik resulterade i en klar och tydlig bild av skolverksamhetens förebyggande åtgärder mot mobbing inom verksamheten. Skolverket har bidragit till att skolverksamheten idag har ett åtgärdspaket och en detaljerad handlingsplan för att förebygga och minska förekomsten av mobbing. Dessa klara riktlinjer gäller för samtliga skolor i Sverige. Åtgärderna är ett resultat av den forskning om mobbing som genomfördes på 1980 – talet. Dan Olweus som är psykologiprofessor och internationellt erkänd expert på mobbing kom att få en betydande roll i denna första forskning i Sverige. Innan forskningen på 1980 – talet, fanns ingen uppfattning om mobbing, dess förekomst och inget arbete var påbörjat för att hindra dess förekomst inom skolverksamheten. Det var just det rådande skolklimatet som var grunden till att en forskning inom mobbing var nödvändig. Detta för att kunna fastställa hur mobbing skulle kunna hindras och vilka åtgärder som var relevanta.

Min B – uppsats i pedagogik klargjorde vilka förebyggande åtgärder skolverksamheten hade att arbeta efter för att förhindra mobbing inom skolverksamheten och att ett starkt behov av förebyggande insatser fortfarande fanns. För de elever som berörs av mobbing fanns det klara riktlinjer att följa. De åtgärder som gjorts för att förebygga och minska förekomsten av mobbing har påverkat skolverksamheten på olika sätt, som till störst del varit bra för skolverksamheten. Det är väl snarare en fråga om resurser som begränsar åtgärderna.

Förförståelsen i ämnet består dels av att jag under en tid arbetade som lärarassistent på en grundskola. Under denna tid fick jag ta del av skolverksamheten och dess arbetsstrategi mot mobbing. När rasterna kom rörde sig skolpersonalen i stor utsträckning ute bland eleverna detta för att hindra uppkomsten bråk mellan eleverna och mobbing. Men även att jag under en längre tid arbetat inom vuxenpsykiatri, där jag upplevt hur mobbing påverkar och vad den medför hos dem som blivit utsatta. Detta utgör grunden för mitt val av temat mobbing som problemområde.

Jag anser att mobbing är något som bör granskas ytterligare, för att öka förståelsen om mobbing i vår närhet och på så sätt förbättra det förebyggande arbetet mot mobbing.

1.2 Bakgrund

1.2.1 Begreppet mobbning

Ursprungligen kommer begreppet mobbning från Latinets Mobile Vulgus och betyder den lätttrörliga gruppen. Det var Heinemann (1972) som försvenskade ordet ”mobb” från engelskan. Mobbning som fenomen har alltid funnits i relationer med barn. Förr kallade vi sådana aktiviteter av mänskligt beteende för retande. Alla kan utsättas för mobbning och tillfälligheter och omständigheter är oftast den utlösande faktorn i situationen (Forsman 2003).

Fors 1994, anser att det kommer att ta lång tid att få kontroll på mobbning. Detta på grund av människors dominans och kontrollbehov, det måste förändras för att minska uppkomsten av mobbning, såväl som den tillhörande kränkande särbehandling av offret detta innefattar. Att barn far illa ställer krav på oss vuxna och hur konfliktrelationer, kamratrelationer och mobbrelationer ser ut (Fors1994).

Mobbning utgör ett samhällsproblem eftersom mobbningsprocessen både innefattar psykiskt nedbrytning och ofta även fysisk misshandel av mobboffret. Detta till följd av att den drabbades normala funktion i samhället kraftigt nedsätts och påverkar det fortsatta livet. Mobbning berör djupt basala värderingar och kan vara mycket ångestrelaterande på grund av att mobbaren saknar insikt och värderingar vilket resulterar i att ett denne kan vara oerhört grym. De utsatta individerna hindras att fungera normalt i samhället på grund av följderna av mobbning. Detta påverkar samhället, så till vida att dessa resurser individerna normalt skulle utgöra faller ifrån och att dessa individer inte kan ta tillvara vad samhället erbjuder på ett normalt sätt. Här handlar det om mänskliga resurser som samhället förlorar, vilka istället kommer att utgöra en grupp individer som är behov av hjälp och stöd från samhället (Olweus 1986).

En viktig aspekt är om samhällets bild av våldet, hur det ser ut och vårt tänkande kring mobbning har ändrats. Kanske har det hänt något med definitionen av våld så att fler företeelser idag kallas mobbning. Mobbning har inte alltid stämplat som en våldshandling. På många håll i världen tycks man närmast förvånade över att Skandinavien ägnar detta ämne mycket uppmärksamhet. Detta med undantag från Tyskland som också arbetat mycket med förtryck och våld. I många andra länder utanför Europa, används istället begreppet översitteri och syndabocks-beteende i stället för ordet mobbning (Björk 1999).

1.2.2 IT – stödd undervisning

Med hjälp av IT,(informationsteknik), kan vi skapa nya former av gemenskaper eller ersätta den fysiska gemenskapen i klassrummet. Under nittio-talet har tekniken möjliggjort att en stor del av dagens utbildningar och kurser på högskolenivå finns som IT stödd undervisning. Eleven kan befinna sig i hemmet och kommunicera med hjälp av dator lärare från en dator, där det fysiska avståndet mellan sändare och mottagare inte spelar någon roll utan kan i vissa fall vara enormt. Detta ger undervisningen enorma möjligheter.

Utvecklingen för den IT – stödda undervisningen har under senare år varit enorm och det blir allt vanligare att elever väljer att studera via IT, än att behöva flytta flera mil för att kunna delta i den fysiska gemenskapen i klassrummet (Bolstad 1998).

Kommunikationen sker via e – post eller en plattform och genom detta förs diskussioner, utbyts erfarenheter och instruktioner erhålls från lärare. Här är syftet att människor ska mötas för att diskutera och utbyta erfarenheter kring exempelvis ett delat intresse, lärande eller fenomen som studeras. Eleverna lär genom att dela kunskaper med varandra, vilket är ett komplement till litteraturstudien eleven genomför i lärandeprocessen (Jobring 2004).

1.3 Problemområde

Det finns förutsättningar för mobbning inom skolverksamheten i stort. Men hur är det inom den IT – stödd textkommunikationen, förekommer det någon mobbning inom denna skolverksamhet. Det har inte genomförts någon större undersökning om mobbningens förekomst i IT – miljö, denna slutsats drar jag eftersom det inte finns någon litteratur att hitta i temat, ej heller forskningsrapporter. Jag har bara hittat litteratur som tar upp mobbning inom skolverksamheten i stort, men ingen som berör mobbning i IT- miljö. Mobbning förekommer i många andra skolmiljöer och man kan fråga sig om mobbning förekommer inom den IT – stödda textkommunikationen och vilka uttryck tar mobbningen sig om den förekommer inom den IT –stödda distansutbildningen. Eller kan mobbning inom IT – kommunikation förekomma på ett dolt sätt. Mobbningens förekomst inom den IT – stödda distansutbildningen, verkar inte ha kommit i fokus tidigare och blivit uppmärksammat, denna uppfattning gör jag eftersom det inte finns något skrivit om just detta.

1.4 Syfte och fråga

Syftet med denna undersökning är att utöka kunskap om mobbningens förekomst. Förekommer det mobbning inom textbaserad datorstödd undervisning och vilka uttryck tar den sig?

Genom att ge svar på dessa frågor ökas kunskapen om mobbning förekommer inom datastödd textkommunikation. Vilka uttryck den tar sig, om den märks och i så fall på vilket sätt?

2 Teoribegrepp

2.1 Begrepp

Indirekt och direkt mobbning

Olweus (1986), anser att mobbing utgörs av att en eller flera personer vid upprepade tillfällen och under en viss tid, säger eller gör kränkande och obehagliga saker mot någon som inte kan försvara sig. Det kränkande och

obehagliga kan ta sig uttryck i direkt mobbing, med inslag av slag och sparkar, skällsord, SMS, mejl och kränkande och hånfulla kommentarer eller hotelser. Lika smärtsamt kan det vara att utsättas för indirekt mobbing, vilket kännetecknas genom att bli utfrusen och inte få vara med i kamratkretsen, att bli baktalad eller att andra hindrar en från att få vänner. Retsamhet som ständigt upprepas, trots tydliga tecken på obehag hos den som blir retad räknas även som mobbing. (Olweus 1986,s. 9)

Mobbarna

Olweus uppfattning och slutsats är att det är betydligt fler pojkar än flickor som mobbar, detta troligtvis för att mobbing bland flickor är svårare att uppfatta. Detta för att mobbing bland flickor präglas av mindre våld och mer indirekt mobbing vilket gör det svårare att upptäcka. Pojkar som mobbar är oftast mer fysisk starka än de som mobbas. Olweus tar upp att beteendet som mobbaren har kännetecknas ofta av positiv attityd till våld än elever i allmänhet, men även att de har ett starkt behov av att dominera och undertrycka andra elever, att hävda sig med hjälp av makt och hotelser. De är hetsiga och impulsiva och har svårt att tåla motgångar, men även att de har svårt att underordna sig regler. De framstår som tuffa och visar ingen medkänsla för den som blir utsatt för mobbing. De uppträder ofta aggressivt även mot vuxna och har lätt för att prata sig ur besvärliga situationer (Olweus 1986).

Offret

Den som blir utsatt för mobbing, brukar visa sig passiva eller ha ett undergivet beteende i form av att de är stillsamma, försiktiga, känsliga och har lätt för att gråta. De präglas av osäkerhet och dåligt självförtroende och har en negativ självbild. De har få eller inga vänner och de har oftare lättare att umgås med vuxna (föräldrar, lärare) än sina jämnåriga. Eller också kan mobbingsoffret bete sig hetlevrat, här är det vanligt att barn biter, klöser eller uppvisar andra aggressiva beteenden. Och om de angrips eller förnedras försöker de ofta ge igen antingen verbalt eller fysiskt (Björk 1999).

Konflikter som leder till mobbing

Det finns en mängd olika konflikter som var och en kan utvecklas till en mobbingssituation. Konflikten kan vara av sådan karaktär att den finns för konfliktens skull, vilket kan återfinnas i ungdomars sätt att testa gränser genom provokation. Sätts detta i system mot en underlägsen motpart kan de till sist utvecklas till mobbing. Rollkonflikten kan kopplas till den så kallade jantelagen. Här handlar det om att en konflikt kan uppstå om någon framhäver sina förtjänster och sig själv allt för mycket i andras ögon. Upphovet till konflikten ligger i människors avundssjuka. Avundssjukan ligger då till grund för att en mobbingssituation uppstår. Behovskonflikten som utvecklas till en mobbingssituation kan exempelvis härledas från att mobbaren för sin egen dåliga självkänslas skull, för sin rädsla att själv bli angripen eller att inte få

sina behov tillfredsställda. Angrepp är bäst försvar eller identifikation med angriparen. Intresse, sak eller värderingskonfliktens övergående till att bli personkonflikt som sedan utvecklas till mobbning har ofta sitt ursprung i maktförhållanden där den svage blir mobboffret. Inte förrän kränkningarna och övergreppen börjar ske öppet brukar avslöjandet om mobbningen avslöjas (Björk 1999).

3 Forskning om mobbning

3.1 Tidigare forskning

Björk (1999), anser att studier om mobbning är ganska nytt, åtminstone vad det gäller mobbning som ett socialt mänskligt fenomen. Innan forskning genomförts hade BRÅ (Brottsförebyggande rådet), genomfört en undersökning av förekomsten av mobbning i skolmiljö. Undersökningen genomfördes 1983/84. Någon annan studie av mobbning hade innan dess ej genomförts. Undersökningen visade att mobbning är ett betydande problem för svensk grundskola. Omkring 15% av elever i grundskolan eller en av sju elever är inblandad i mobbning på något sätt, antingen som offer eller mobbare. Omkring 9% eller 80 000 elever är mobboffer, medan mindre än 2% cirka 15 000 är både offer och mobbare. Mobbning äger till störst delen rum bland elever i samma klass eller på samma årskurs nivå. Mobbning förekommer mer sällan i lägre årskurser, men är mer förekommande i högre årskurser. En del av eleverna som utsatts för mobbning uppgav i undersökningen att det våld de blivit utsatta för var så allvarligt att läkarbesök blivit nödvändigt. Men även eleverna på högstadiet hade vid något tillfälle blivit utsatta för våld i skolan, 69% av pojkarna och 51% av flickorna uppgav att så var fallet (Björk 1999).

Björk tar även upp en senare undersökning som även den genomfördes av BRÅ och omfattades av uppgifter från Arbetsmarknadsinstitutet, Folkhälsoinstitutet och Karolinska sjukhuset. Resultatet av denna undersökning visar att 24 000 elever varje termin skadas så allvarligt i skolan på grund av mobbning att de behöver uppsöka sjukvård. Men även att det finns indirekta tecken på att mobbning både tar sig allvarligare former och är mer utbredd i årskurserna (6-9) Efter att dessa förundersökningar genomförts kom mobbningsforskningen igång på allvar. Då riktade den sig utslutande mot skolmobbning och den mobbning som äger rum i skolans värld. Forskningen tolkas av Björk på följande sätt; Forsningen genomfördes av forskarna Heinemann, Olweus, Pikas, Leymann och Heinemann. Olweus och Pikas var de som inriktade sig på skolmobbning, medan Leymann intresserade sig för vuxenmobbning. Dessa gav sin syn på mobbning, Heinemann såg att mobbning uppkom spontant, detta fastställde han efter att studerat fiskar och hur dessa går till angrepp mot varandra. Projektet kan sammanfattas i följande;

Mobbning kan drabba vem som helst, när som helst och var som helst. Men bara sett från en viss bakgrund. Mobbning uppstår i en relationsgemenskap mellan flera än två individer. Mobbning har alltid funnits, kommer kanske

alltid att finnas. Men mobbning kommer inte av sig själv. Mobbning är inte förbestämt. Mobbning är en fråga om makt (Björk 1999).

Behovet av ökad kunskap framgår tydligt och från att tidigare fokuserat på de psykosociala miljöeffekternas inverkan på mobbning började man intressera sig för hur själv mobbningsituationen gestaltade sig, vad som gör att den växer fram och hålls vid liv (Olweus 1986).

3.1.1 Senare forskning

Forsman tolkar skolverkets senaste undersökning, som genomfördes 2000. Fyra procent av eleverna uppger att de känner sig mobbade av andra elever, och sex procent uppger att de blir mobbade av lärare på skolan. Siffrorna har ökat sedan förra mätningen som ägde rum 1997. Mycket pekar på att mobbning eller annan kränkande behandling är den främsta orsaken till att barn mår dåligt i skolan. I undersökningen 2000, ingick slumpvis utvalda elever i årskurs 7-9 och gymnasieskolor. Undersökningen kom till sedan påtryckning av barnombudsmannen och resulterade i sammanfattningen att omfattningen av mobbningsproblem är mindre i grundskolans högre årskurser och mest förekommande i lägre. Andelen mobbade tenderar att sjunka med ålder och årskurs. Mobbare är ungefär lika frekvent förekommande bland yngre elever som äldre grundskolelever, men ökade något hos pojkar (Forsman 2003).

Vidare tolkar Forsman skolverkets undersökning som genomfört år 2000 i USA, om elevers och lärares attityder mot mobbning. Elever har tillfrågats varför vissa elever blir utsatta och varför man inte ingriper, här svarade majoriteten att det är den utsattes eget fel att han eller hon blir mobbad och att offret ofta förtjänar att bli utsatt. Att den utsatte oftast utsatt andra för kränkningar innan denne själv blivit utsatt. När man frågade offret så svarade endast 17%, av pojkarna och 6% av flickorna att det var deras eget fel. Ungefär 45%, av pojkarna och 30%, av flickorna svarade också att mobbning har en positiv funktion. Detta genom att offret lär sig vad som är acceptabelt och icke accepterat beteende. Eleverna menade även att mobbaren har högre status än offret. På frågan varför de inte ingrep så svarade många som svarade att anledningen till detta var att men själv inte ville bli utsatt och att detta var anledningen till att man inte hindrade mobbningsituationens förekomst. I undersökningen framkom även att lärare ofta har dålig kännedom om mobbnings omfattning på den egna skolan och enligt elever är lärare förhållandevis dåliga på att tala om och ingripa mot mobbning (Forsman 2003).

3.2 Arbete mot mobbning

Utlåtanden och klagoranden av begreppet mobbning som kom fram i resultatet

av forskningen, kom att utgöra grunden för ett omfattande arbete mot mobbning i skolmiljö. Våldet i skolan och mobbningsbegreppet har lett fram till ett ställningstagande mot mobbning. Sedan den stora undersökningen 1983/84, om mobbnings förekomst har dess resultat bidragit till ett ökat

arbete mot mobbning i samhället. Som direkt konsekvens beslutade skolstyrelsen att bilda en resursgrupp på kommunnivå som ett komplement till ordinarie arbetet mot mobbning. Projektet pågick under tre år, 1986-89. Redan efter ett halvår stod det klart att skolan visade stort intresse. De åtgärdsprogram som Mobbningsprojektet arbetade fram kom att påverka skolan i stor utsträckning. Att mobbning kunde vara ett informations- och kommunikationsproblem bekräftades i studien om mobbning (Björk 1999).

Som ett resultat av forskningen är även ett antal organisationer som arbetar mot mobbning. Däribland kan nämnas organisationerna Föreningen mot mobbing Tillsammans och Fries, vilka har det primära syftet att förebygga och bekämpa mobbing inom skolan. Rädda Barnen, Barnens rätt i samhället (BRIS). Den av regeringen utsedda barnombudsmannen verkar för att utgöra ett språkrör för att hjälpa de som blir utsatta för mobbing i skolan. Dessa organisationer har påverkat klimatet och strukturen i samhället och skolan mot mobbning. De åtgärdsprogram som skolverket skapat och som alla Svenska skolor är skyldiga att följa, är en åtgärd mot mobbning i skolorna vars huvudmål är att minska eller helt förhindra mobbning i och utanför skolmiljön (Björk 1999).

Men även att åstadkomma bättre kamratrelationer i skolan och skapa förhållanden som gör det möjligt för mobbade och mobbade elever att trivas och fungera bättre i och utanför skolmiljön (Olweus 1986).

Enligt Olweus finns inga ”mobbningssäkra” skolmiljöer. När flera individer är tillsammans, särskilt om de själv inte fått välja gruppmedlemmar, måste man räkna med att det kan uppstå tendenser till mobbning. Detta anser Olweus har att göra med vårt sätt att tänka när vi befinner oss bland andra individer. Mobbning kan i princip uppstå var som helst inom verksamheten och då måste skolpersonalen vara beredd på att motverka alla tendenser till mobbning. Detta gör att Olweus förslag till åtgärdsprogram kom att underlätta arbetet mot mobbning inom skolverksamheten. Detta är möjligt genom att åtgärdsprogrammet innefattar riktlinjer, handlingsplan och åtgärder på skol, klass och individnivå. Denna åtgärd för att minska mobbningens förekomst, är ett resultat efter forskning som rör utveckling och förändring av resultat av den undersökning som genomfördes på 1980-talet och detta åtgärdsprogram utgör än i dag riktlinjer för arbetet mot mobbning inom Svensk skola (Björk 1999).

3.3 Effekter av mobbningsprocessen

Det är omedvetna psykiska krafter som hindrar oss från att upptäcka och medge mobbning. Här spelar normaliseringsprocessen en betydande roll, att människor som ständigt blir utsatta för kränkningar till slut blir så vana vid detta att de inte märker vad som sker. Det är normaliseringsprocessen som möjliggör att dessa återkommande kränkningar får möjlighet att övergå i ren mobbning. Detta genom att en situation eller ett beteende blir så vanligt förekommande att vi inte uppmärksammar att den pågår, då lägger man bara märke till effekterna av processen. Aggressiva skolungdomar kan få drogproblem och riskerar att bli kriminella, barnmisshandlare och att begå sexuella övergrepp senare i livet. Att mobboffer utsätts för återupprepade

aggressivt beteende tycks också vara något som kan "förfölja" en individ från skola till skola, från skola till arbetsplats och mellan olika arbetsplatser. Detta är beroende av att mobbningsprocessen formar offret att uppvisa ett undergivet beteende, detta möjliggör att mobbningsprocess kan fortsätta trots byte av miljö. (Forsman 2003).

Vidare tolkar Forsman Larssons uppfattning, att vreden är en stark känsla som inte låter sig undertryckas varken hos barn eller hos vuxna, trots att vi ständigt försöker. Vreden är en primär känsla och som är sådan att den måste finnas om vi inte ska bli sjuka. Om man försöker att stänga in eller förvisa sin ilska, sin besvikelse och sin sorg, riskerar man att drabbas av exempelvis depression. Depression kan beskrivas som ett tillstånd av psykisk och fysisk utmattning, då all energi runnit ur en. Den kan uppstå som en följd av att man inte har tillåtit sig känna rättmätig vrede eller sorg, när man blivit kränkt. Den depressiva sinnesstämningen kan innebära att hatet är under kontroll, och det syns på ytan i form av depression, vilket är symtomen av den enorma kraftansträngning som krävs av den som till varje pris vill bevara kontrollen och vill undvika psykisk kollaps. Depression är ett kristillstånd man hamnar i, medan man upptäcker nya mera adekvata mentala redskap åt sig för att kunna handskas med det inträffade. Deprimerad sinnesstämning är hos unga människor kan ta sig varierat uttryck, men märks ofta bara i form av trötthet, initiativlöshet, aptitlöshet och huvudvärk och det depressiva barnet har lätt för att gråta. Ett outhärdligt kaos kan skoldagen bli för den individ som tvingas spela klassens hatobjekt. Rasternas terror upphör inte därför att lektionen tar vid. Den kränkande behandlingen gör att den uppmärksamhet och koncentration skolarbetet kräver istället invaderas av de svåra känslor som kränkningar väcker. Elever som är rädda, stressade, arga, eller deprimerade kan inte lära sig något, eftersom känslorna blockerar koncentrationen (Larsson 2000).

Hjärnan är det centrala organ som styr allt vi säger och gör. Den samlar och bearbetar alla de impulser som kommer via våra sinnen och upplevelser. Tidigare forskning har klargjort att det är främst fyra olika sidor som styr och som är avgörande för vårt lärande, två i vänster hjärnhalva och två i höger. I vänster sitter fakta, vilket innefattar logisk, analytisk och matematiskt tänkande. Men även form, vilket utgörs av system, detaljer och plan. I höger hjärnhalva sitter fantasi, vilket innefattar intuitiv, integrerande, visioner och området känslor, vilket utgörs av social, emotionell och personorienterad. Alla dessa fyra olika områden i hjärnan samarbetar och är beroende av varandra (Bolstad 1998). Denna process störs vid den stressituation som mobbningsituationen utgör. Individen blir oförmögen att kunna ta till sig information, eftersom den utsattes hjärna blockeras. Hjärnan kan då inte ta emot och behandla inkommande information, detta på grund av den stressituation som mobbningsituationen utgör. I en stressituation ställer hjärnan om sig och bara har vissa områden i hjärnan fungerar, där ibland reptilhjärnan, denna fokuserar på fara, hot och flykt för individens överlevnad. Därmed kan inte hjärnan arbeta som vanligt utan störs, vilket hindrar lärandeprocessen (Nevander, Friström & Zaar 2002).

4 Metod

4.1 Ansats

Med anledning av att jag formulerat syfte och frågeställning på så sätt att jag vill förstå och tolka, där data kommer att bestå av text som ska förstås och tolkas, lämpar mitt val av ansats att utgöras av hermeneutisk ansats. Hermeneutik betyder tolkningslära, där man studerar, tolkar och försöker att förstå grundbetingelserna för den mänskliga existensen. Den står för förståelse- och tolkningssystem och med en forskarroll som är öppen, ”subjektiv” och engagerad. Hermeneutiken menar att mänsklig verklighet är av språklig natur, att man i och genom språket kan skaffa kunskap och insikt om verkligheten (Halvorsen 1992). Hermeneutiken menar att det går att förstå andra människor och vår egen livssituation genom att tolka hur mänskligt liv, existens, kommer till uttryck i det talade och skrivande språket och i människors handlingar och i mänskliga livsyttringar. Man menar också att människor har intentioner, avsikter, som yttrar sig i språk och handling, och som det går att tolka och förstå innebörden av. Hermeneutisk metod utgörs av en ouplöslig förening av tolkning och förståelse (Patel & Davidson 1991).

Som hermeneutisk forskare närmar man sig forskningsobjektet subjektivt utifrån sin egen förståelse. Förståelsen, de tankar, intryck, känslor och den kunskap och förförståelse man har, är en tillgång och inte ett hinder för att tolka och förstå forskningsobjektet. Man ställer helheten i relation till delarna och pendlar mellan del och helhet för att på detta sätt nå fram till en så fullkomlig förståelse som möjligt. Man kan också ställa sig själv som subjekt i relation till forsknings objektet och sedan pendla mellan att inta objektets och sin synvinkel.

Utifrån detta anser jag att den hermeneutiska metoden lämpar sig bäst som ansats för min studie. Detta gör den genom att jag tolkar den kommunikation som uppstått mellan studenter som arbetar i små grupper. Kommunikationen utgörs av text i ett forum. Jag tolkar innebörden i texten och försöker förstå denna.

4.2 Teoridiskussion

Det har varit svårt att hitta någon passande teori att arbeta efter. Den enda relevanta teori för min undersökning anser jag är Olweus teorier, för tolkning av datamaterial genom hans uppfattning och slutsats om mobbning. Jag har hittat andra närliggande teorier men ingen jag anser är lika relevant som Olweus. Hans uppfattning känns relevant eftersom det är många forskare som har tagit fasta på Olweus definition av mobbning, mobbare, offer och vilka faktorer som kan tänkas utlösa mobbning mellan människor. Men även att det går att hitta dessa förklaringar till uppkomst, förekomst och kännetecknen i vårt samhälle och i vår närhet. Genom Olweus förklaring vad som kännetecknar mobbning, går det att hitta dessa mobbsituationer i vår närhet. Detta gör att denna teori känns som den bästa, för att det är just detta min undersökning går

ut på. Att hitta eventuella tecken på mobbning inom den IT – stödda kommunikationen.

Genom att använda Olweus teori, granskar jag sedan kommunikationen, mellan studenterna, mina enkätsvar, intervjuer och min observation. På detta sätt försöker jag finna ut om det förekommer mobbning inom den IT – stödda kommunikationen.

Olweus anser att det är flest pojkar och att det är betydligt fler pojkar än flickor som mobbar. Hans förklaring till detta är att mobbing bland flickor präglas av mindre våld och mer indirekt mobbing vilket är svårare att upptäcka. Denna teori Olweus har, drar jag nytta av på så sätt att består gruppen av kvinnor, vet jag att mobbningen kommer att utgöras av indirekt mobbing. Eller skulle det visa sig att gruppen består av flest män, kommer mobbningen att ge uttryck i form av direktmobbing. Olweus anser att mobbare ofta kännetecknas genom en positiv attityd till våld än elever i allmänhet, men även att de har ett starkt behov av att dominera och undertrycka andra elever, att hävda sig med hjälp av makt och hotelser. Att de är hetsiga och impulsiva och har svårt att tåla motgångar, men även att de har svårt att underordna sig regler. Att dessa framstår som tuffa och visar ingen medkänsla för den som blir utsatt för mobbing. De uppträder ofta aggressivt även mot vuxna och har lätt för att prata sig ur besvärliga situationer. Olweus anser att det som kännetecknar mobboffret är att dessa brukar visa passiva eller undergivet beteende i form av att vara stillsamma, försiktiga, känsliga och ha lätt för att gråta. De präglas av osäkerhet och dåligt självförtroende och ha en negativ självbild.

Att använda mig av Olweus teorier på detta sätt när jag tolkar mina texter, möjliggör jag min undersökning och kan fastställa om det förekommer mobbning eller ej inom IT – stödd datakommunikation.

4.3 Diskussioner kring datainsamlingsmetod

I den studie som jag genomfört ville jag att den skulle ge så mycket information som möjligt av mobbningens förekomst inom IT – stödd undervisning och vilka uttryck mobbningen tar sig. Datainsamlingsmetoden valdes med hänsyn till hur jag bäst skulle få klarhet och svar på mobbningens förekomst inom distansutbildningen. Jag valde att först genomföra en enkätundersökning, för att få information om mobbning överhuvudtaget förekommer inom denna utbildningsform. I enkäten erbjöd jag respondenterna att även kontakta mig via telefon. Jag valde att också observera kommunikationen i en av klassernas indelade grupper. Syftet med att använda mig av observation som ett komplement till den kvantitativa enkätundersökningen, är att få ytterligare kunskap och förståelse om hur mina respondenter tolkar mobbnings förekomst på nätet. Här vill jag ha närhet till deras kommunikation. Detta för att se om jag finner några tecken på att mobbning förekommer inom denna grupp.

Kvantitativ datainsamlingsmetod ger inte tillräckligt mycket information. De kvantitativa enkäterna, ger endast uppfattningen om

mobbing eventuellt förekommer och på vilket sätt den tar sig uttryck. Men det framkommer inte hur mobbningen uppfattas av kursdeltagarna, utan ger ett distanserat förhållande till respondenten för att få respondentens uppfattning finns det ytterligare möjligheter till relevant datainsamlande genom att använda kvalitativ strukturerad intervju.

Jag anser att jag bäst har möjlighet att uppfylla syfte och frågesällning samt att lyckas med undersökningen genom att använda mig av kvalitativ metod som ett komplement till mina kvantitativa enkätfrågor

4.3.1 Kvantitativ datainsamling och bearbetningsmetod

Metoden är i större utsträckning än kvalitativ datainsamlingsmetod präglad av kontroll. Uppläggning och planering kännetecknas av selektivitet och avstånd till informationskällan. Metoden utgörs av frågeformulär med förtryckta frågor och svarsalternativ eller också ställs frågorna av intervjuaren ansikte mot ansikte. Eller också kan svarsenkäter skickas till respondenten per post eller via e – post. Frågorna besvaras och sedan skickas i retur. (Halvosrsen 1992, Sjöberg 1999, Holme & Solvang 1997).

4.3.2 Kvalitativ datainsamling och bearbetningsmetod

Denna metod kommer av Hermeneutiken och dess tolkningslära. Kvalitativ datainsamlingsmetod bygger på att göra datainsamling av det som studeras i sitt naturliga sammanhang och i dess naturliga miljö. Datainsamlingsmetoden utgörs bland annat av strukturerad eller icke strukturerad intervju. Eller av en rad olika observationer, vilka kan anpassas efter vilket fenomen som ska studeras. Både i intervjuer och observationer använder vi oss av våra övriga sinnen på ett betydligt mer kontrollerat sätt än vi vanligtvis för att kunna tyda den icke- verbala kommunikation runt fenomenet som studeras. Icke- verbal kommunikation avläses i tre steg; att avläsa, att tyda och att utvärdera. En noggrann och snabb avläsning av icke- verbal information är nödvändigt genom att kommunikationsprocessen inte låter sig upprepas. Man får inte ytterligare chans. Intervjun liknar ett vanligt samtal, där man har en samtalsram som samtalet ska hålla sig inom. Skulle samtalet falla utanför ramen kan forskaren lätt styra samtalet inom ramen igen. Här sker intervjun ansikte mot ansikte och antingen samtalar man utifrån ett fenomen. Utifrån detta bildar sig forskaren en uppfattning vad denne sett. Detta förs in i den Hermeneutiska cirkeln, bestående av två cirklar, där utgångspunkten är de fördomar och den förförståelse forskaren har. Den hermeneutiska processen bygger på en analytisk åtskillnad mellan en kognitiv och en normativ cirkel. Dessa cirklar är uttryck för det växelspel vi finner mellan forskare och undersökta enheter. Den kognitiva cirkeln har sin utgångspunkt i förståelsen. Man kommer utifrån det fram till vissa bestämda föreställningar. Den normativa cirkeln har sin utgångspunkt i socialt grundade fördomar som kan vara av olika slag. Sådana fördomar präglas av de värderingar vi själva har och sådana som finns i den miljö vi lever. I forskningsprocessen möts dessa värde baserade uppfattningar med undersökningsenhetens egna uppfattningar.

Dessa två cirklar som styrande faktorer på de uppfattningar som är en slutprodukt av hela processen. Även om de utgör två Kvalitativa olika delar av forskningsprocessen, påverkar de hela tiden varandra ömsesidigt. Som forskningsprocess står man inför en dubbel växel verkansrelation. Styrkan i den kvalitativa intervjun ligger i att undersökningssituationen liknar ett vanligt samtal. Forskaren utgör den minsta styrning av undersökningssituationen. Forskaren låter respondenten tala fritt och påverkar samtalets utveckling så lite som möjligt. samtalsramar eller tematiska ramar är det enda forskaren har att rätta sig efter under samtalet. Dessa avgränsar området som man vill samtalet ska handla om (Sjöberg, 1999); (Halvorsen, 1992); (Holme & Solvang 1997).

4.4 Val av respondenter

Arbetets avgränsning utgörs av att endast studera tre klasser, bestående av 84 kursdeltagare på högskolenivå, vilka deltagit i IT – stödd textkommunikation inom distansundervisning. Detta val gjordes med hänsyn till den tidsplanering som fanns till förfogande, vilken begränsade undersökningen. Det inte fanns utrymme för en större undersökning och med hänsyn till undersökningens tema upplevdes det relevant att göra avgränsningen att endast granska tre klasser inom distansundervisning. Jag ansåg att detta urval möjliggjorde att få ut det mesta av undersökningen och att den skulle vara lättare att genomföra inom den tidsperiod som fanns tillförfogande.

Att det blev just dessa tre klasser jag valde att undersöka, har att göra med att jag ville granska klasser i min egen skolmiljö, där jag tidigare studerat på samma sätt, men då med lärarstödda lektioner. Detta gjorde att jag kände till studieuppläggningsen och viste att det sätt kursdeltagarna arbetade på möjliggjorde en observation av deras kommunikationstext. Under hela terminen viste jag att grupperna skulle arbeta gruppvis med att lösa illustrationer. Dessa löstes genom att arbeta efter de sju stegen enligt problem baserat lärande (PBL). Genom att granska en grupp bland dessa tre klasser under en termin ökade närheten till informationskällan. Detta gjorde det enklare för mig att kunna urskilja eventuell mobbningstendens. Jag kände mig insatt i sättet studenterna skulle komma att arbeta under denna termin jag tänkt granska deras text kommunikation.

4.5 Genomförande av undersökningen

4.5.1 Förberedelser innan enkätstudien

Jag beslutade mig för att utgå från att tillfråga de utvalda studenterna via e – post enkät, sedan komplettera undersökningen med strukturerad intervju samt att genomföra en observation, där jag granskar kommunikationssamtalen under en termin. I min undersökning ville jag få svar på om det förekom mobbning inom IT – stödd kommunikation, har jag för avsikt att genomföra en empirisk studie.

I enkäten inbjöd jag de tillfrågade att kontakta mig via mejl eller telefon om någon önskar diskutera något angående frågorna eller annat som rör mobbning inom datorstödd kommunikation. Här var syftet att eventuellt kunna genomföra en kvalitativ intervju, för att komma ytterligare närmare fenomenet som granskas.

Utöver detta genomförde jag en observation för att granska en grupps textkommunikation och se om jag kan uppfatta några tendenser till mobbning inom den text baserade kommunikationen mellan deltagarna. Dessa klasser indelas i grupper under terminen. I grupperna arbetar sedan deltagarna med att lösa illustrationer och kommunikationen sker via datorstödd textkommunikation. Observationen är tänkt att pågå under en termin.

När frågorna var fastställda genomförde jag en pilotstudie, detta för att se om det var relevanta frågor som ställdes eller om de borde rättas till för att bättre svara mot syftet. Men det visade sig vara den rätta typen av frågor att ställa för min undersökning, så jag fastslog att dessa frågor var de som bäst skulle uppnå syftet med enkätundersökningen.

Genom att göra en pilotstudie fick jag insikt i om det fanns underlag för en undersökning av denna art och om den skulle vara relevant med verkligheten, om den verkade behövas eller om den skulle vara onödig. Resultatet av pilotundersökningen visade att det förekom tecken på mobbning inom IT – stödd textkommunikation, vilket kom att utgöra ännu en anledning till att genomföra den tänkta studien.

4.5.2 Missivbrevet och frågor

Genomförandet av den tilltänkta observationen startade med att jag skapade ett missivbrev innefattande mina frågor, (bilaga 1). Detta brev försökte jag formulera på så sätt att detta väcka respondentens intresse. Syftet var också att väcka respondentens uppmärksamhet och en vilja att svara och delta i min undersökning. På detta sätt skapade jag en kvantitativ enkätundersökning och sände ut brev och frågor via skolans lokala plattform. Brevet formulerades så att det klart och tydligt framgick vem som skulle genomföra undersökningen, (bilaga1).

Jag klargjorde att jag bara var intresserad av klasser som använder sig av datorkommunikation i samband med studierna på högskolenivå. Jag tog även upp att respondenterna behandlas helt anonymt och att ingen av oss som arbetar med undersökningen kommer att veta vem som svarat vad, utan när svaren kommer in sammanställs dessa statistiskt.

Detta anser jag är viktigt att ta upp för att inte göra respondenten osäker om denne bör svara eller ej.

Efter detta förklarade jag lite om mobbning, (bilaga1).

Jag klargjorde även att det gick bra att kontakta mig om man ville diskutera med mig angående frågorna eller annat som rör mobbning inom datorstödd kommunikation och att jag önskade svar i retur innan den 29/4. Detta gav respondenterna cirka en vecka på sig att svara. Missivbrevet hade stor betydelse i min undersökning, det skulle väcka intresset att vilja medverka i min undersökning, infånga mobbningens förekomst eller ej i de tre klasser jag

tillfrågade och förhoppningsvis ge mig ytterligare möjlighet till data insamling. Detta under förutsättning att någon kontaktade mig för att diskutera och förtydliga fenomenet mobbning inom IT – stödd distansundervisning. De tre klasserna utgjordes av 84 respondenter, vilket resulterade i att 19 stycken svarade på min enkät. Detta är ett stort bortfall av okänd anledning, men jag fick i alla fall in 19 svar på mina frågor, var av två respondenter som ville diskutera mobbning ytterligare, detta kan trots det stora bortfallet leda fram till ett resultat.

4.5.3 Inför mina kvalitativa intervjuer

En förberedning gjordes om möjligheten skulle finnas för att genomföra en kvalitativ strukturerad intervju. Om någon, med tanke på erbjudandet i enkäten, ville ringa mig. Jag funderade på relevanta frågor, men beslutade mig för att utgå de frågor jag ställt i e – post enkäten. Jag sammanställde en intervjumall för att avgränsade intervjusamtalet. När man har en samtalsram eller intervjumall brukar man säga att intervjufrågorna man ställer är semistrukturerade. Ram möjliggör flexibilitet under intervjun och man kan ändra på ordningsföljden eller ställa fler frågor under intervjuens gång om så behövs. Tanken var att jag skulle få den intervjuade att tänka och utveckla sina idéer kring frågorna om mobbning inom den IT – stödda kommunikationen. Eftersom det skulle bli en personlig intervju med laddat ämne och kanske där jag och den som blev intervjuad talade på telefon eller genomförde en strukturerad intervju där vi träffades personligen var det viktigt för mig att rikta min uppmärksamhet på intervjun därför skulle det komma att bli en krävande intervju eftersom jag troligtvis skulle komma att skriva ner data från den strukturerade intervjun. Det krävdes att man är lyhörd och uppmärksam (Denscombe, 2000).

4.6 Intervju på telefon

Efter några dagar ringde en av de studerande som fått enkäten och ville prata om mobbning inom IT – stödd undervisning. Först kontaktade respondenten mig på min telefon svarare, respondenten lämnade meddelande på min telefonsvarare att denne skulle ringa ingen och då på den angivna telefontiden. Detta möjliggjorde utrymme för förberedelser inför nästa samtal. Som samtalsmall hade jag mina frågor och här var avsikten att låta respondenten tala fritt om mobbning inom IT – stödd undervisning och bara störa samtalet om detta föll ur ämnet. Två dagar senare ringde respondenten igen och ville diskutera mobbning inom IT – stödd kommunikation i undervisningen. Samtalet gick mycket bra beroende på att respondenten hade genomfört liknande telefonintervju tidigare. Jag lät respondenten tala fritt och påverkade endast samtalet när jag ville att denne skulle utveckla sig lite mer i det som framkom under intervjun. Samtals intervjun skrevs ner på papper. Här var jag noga med att få med allt och inte glömma eller missa någon viktig data. Den kvalitativa telefonintervjun pågick under 15 minuter.

4.7 Intervju med mobboffer

Nästkommande dag ringde någon som ville klargöra hur det upplevts att blivit utsatt för mobbning inom IT – stödd kommunikations undervisning. Respondenten och jag kom överens att träffas personligen för en intervju istället för att genomföra denna på telefon. Detta för att respondenten upplevde telefonintervju som stötande och obekvämt. För att göra det så smidigt som möjligt träffades vi två dagar senare på en plats där vi inte blev störda och genomförde intervjun. Eftersom respondenten inte ville bli inspelad med diktafon, användes penna och papper för att notera samtalet. Här gällde det att få med allt som respondenten sa under intervjun och att vara noga med att få med allt denne sa och att inte glömma, tappabort eller missa någon data. Jag lät den tillfrågade tala fritt och noterade vad denne sa, jag avbröt endast när jag ville att respondenten skulle utveckla något. Den kvalitativa intervjun pågick under 20 minuter.

4.8 Observation

Denna mindre grupp var vid termins början bestående av sex stycken kvinnor och efter några veckor anslöt sig en man gruppen. Studenterna kommunicerade via skolans kommunikationsplattform för distansutbildning. Detta möjliggjorde att jag kunde genomföra en observation av gruppens kommunikationstext. Med hjälp av min valda ansats och teori granskade jag gruppens textkommunikation och för att se om jag kunde upptäcka någon indikation på att mobbning förekom i gruppen och hur den tog sig uttryck. Dessa grupper arbetade med att lösa illustrationer på ett strukturerat sätt enligt de sju stegen i PBL och enligt min egen erfarenhet, viste jag att dessa studenter arbetade ihop hela terminen. Detta gjorde att det känns naturligt att granska hela terminens textkommunikation i gruppen, detta gjorde även för att viss mobbning tar längre tid att upptäcka och detta gjorde att det var relevant att följa upp hela terminens textkommunikation.

4.9 Data bearbetning

Den rådata som framkom vid mina kvalitativa intervjuer och mina kvantitativa enkätsvar läser jag först igenom för att blida mig en uppfattning om texten . Sedan tar jag med hjälp av hermeneutisk metod och den hermeneutiska traditionen och tar bort alla onödiga uttryck så som saknar innebörd, sådant som; öh, asså, mm, äh, alltså, å sånt. Det som återstår efter att alla onödiga uttryck tagits bort utgör intervju datan (Kvale, 1997).

När jag tolkar text från en noggrant utskrivna intervju, börjar jag med att först läsa hela intervjun och försöker förstå helheten av detta, för att sedan läsa olika delar i texten var för sig för att skaffa mig förståelse av dessa. Jag kan sedan pendla mellan dessa båda synsätt för att finna textens faktiska innebörd.

En pendling mellan helhet och del, subjekt och objekt, forskarens förförståelse, perspektivförskjutningarna i pendling, allt detta utgör den process jag använder i min texttolkning. Denna pendling kallas den

hermeneutiska spiralen, vilken utgör metoden vid texttolkningen (Jensen 1995).

Denna spiral rörelse möjliggör kontinuerlig fördjupning av meningsförståelsen. Med en text framför sig – till exempel en nedskreven intervju- läser man först igenom det hela för att försöka få en helhetsbild av datan och för att få ökad förståelse ur denna text sker process genom en växelverkan mellan befintlig förståelse, ny textproduktion, ny tolkning och ny förståelse ny textproduktion ny tolkning och ny förståelse, allt detta är delar i en helhet som ständigt växer och utvecklas vilket ger ökad förståelse om textinnehållet.

På samma sätt kan jag pendla mellan subjektets synvinkel, för att nå fram till helheten. Detta för att få en god förståelse av det studerade fenomenet och hela tiden använder jag min egen förståelse och kunskap som ett verktyg under min texttolkning, detta eftersom det är hermeneutisk ansats jag valt att arbeta med. Det finns inte någon bestämd utgångspunkt eller slutpunkt för tolkningsakten (Repstad 1993).

Av den förståelse och helhet som framkommit vid min texttolkning har jag sedan tagit hänsyn och följt Kvaless Sju stadier. Detta för att uppnå bra trovärdighet och tillförlitlighet i undersökningen.

4.10 Etikdiskussion

Oavsett vilken variant av data insamlings metod man väljer, finns det en möjlighet att konfidentiellt material ”hamnar” i forskarens händer. Detta på grund av närheten och förtroligheten mellan forskaren och de som studeras. Det etiska problemet handlar om huruvida materialet får användas. Det finns regler som styr forskningen på och som man är tvungen att ta hänsyn till som forskare. Individskyddskravet, detta är en rad regler som finns för att skydda individen på olika sätt och som forskaren måste följa. Individskyddskravet är indelat i fyra delar informationskravet som berör att forskaren skall informera de av forskningen berörda om den aktuella forskningens syfte. Samtyckeskravet berör att deltagande i undersökningen har rätt att själv bestämma över sin medverkan och som även berör barn under femton år som berörs av undersökningen. Konfidentialitetskravet styr hanteringen runt uppgifter om alla i undersökningen ingående personer ska ges största möjliga konfidentialitet och person uppgifter ska förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem. Och nyttjandekravet berör uppgifter om enskilda, insamlade för forskningsändamål, får inte användas eller utlånas för kommersiellt bruk eller andra icke vetenskapliga syften (Halvorsen 1992).

Dessa är fyra olika regelverk som styr hanteringen av material och sådant som berör individen på olika sätt, detta är till för att skydda individen. Runt dessa regler finns principer, råd och rekommendationer vilka berör den som ska studera fenomen på olika sätt.

När min enkät och intervju ska göras måste jag ha dessa etiska principer, regler och sådant i åtanke i dessa styr intervjun och jag kommer ständigt i kontakt med dessa regler. Reglerna bestämmer hur undersökningspersoner

skyddas och vad jag bör tänka på, allt för att inte kränka individer eller ge ut hemligt material tillexempel (Halvorsen 1992).

I mitt etiska protokoll inför min undersökning utgår jag ifrån undersökningens generella syfte, om hur tänkta enkäter och intervjuer är upplagd och vilka risker och fördelar som kan vara förenade med dessa. När jag talar med den som jag önskar intervjua är det viktigt att klargöra de etiska principer som berör intervjun och gör detta innan intervjun påbörjats. Har jag för avsikt att spela in intervjun diskuteras detta innan intervjun, man får inte spela in intervjun utan respondentens medgivande. Skulle respondenten inte ha något mot inspelning av intervjun är det ändå viktigt att denne vet att det går bra att avsluta intervjun eller att stänga av diktafonen när denne vill, det är en etisk rättighet respondenten har. Viktigt är även att tydligt klargöra att namn inte framkommer i resultatet av undersökningen, varken på respondent eller skola (Halvorsen 1992).

Jag måste se till de berördas personliga integritet. Som forskare har man tystnadsplikt och bör därför tänka igenom vilka citat som ska användas, detta gör man i samråd med respondenten, så att denne få möjlighet att ge invändningar (Kvale,1997).

De etiska principerna påverkar mitt arbete på så sätt att jag inte nämner namn i uppsatsen på respondenter, skola där denne studerar eller vilken klass det rör sig om. I uppsatsen benämns dessa respondenter som A, B, C ,D etc. och inget annat. Jag klargör för mina respondenter att det är bara jag och min handledare som har tillgång till materialet. Viktigt är även att noga tänka igenom hur jag formulerar frågan jag tänkt ställa, detta för att den inte får upplevas som kränkande eller svårtolkad. Eftersom det är känsliga frågor som ställs bör jag också tänka igenom att de kan upplevas som känsliga och skulle en situation uppstå måste jag kunna hantera detta. När man ska intervjua individer för att ta reda på hur de upplevt det som studeras, kan de bli ledsna och upprivna. Då krävs det att man kan hantera situationen som uppstår. Man kan ju inte bara vara hänsynslös och strunta i detta. Det är en moralisk fråga om omtänksamhet.

4.11 Trovärdighet och tillförlitlighet

Mina kvalitativa intervjuer visade sig vara ett bra komplement till den kvantitativa e – post enkäten och till den observation jag genomfört. Jag har utgått från mitt syfte och min problemformulering när frågorna har skapats och kontrollerat att alla frågorna passar mitt syfte och frågor när jag har intervjuat respondenterna. Jag har mest fokuserat på den kommunikativa trovärdigheten, detta för att det är främst en kvalitativ undersökning som genomförts. Det är bara e – post enkäten som utgjordes av kvantitativ datainsamling. Den kommunikativa trovärdigheten som framkommer i mina intervjuer, innebär att kunskapsspråket provas i en form av dialog: det som är en trovärdig intervju avgörs genom argumentering mellan respondenten och intervjuaren. För att kontrollera trovärdigheten på mina datainsamlingsmetoder har jag valt att följa Kvales sju stadier:

Tematisering gjorde jag genom att undersökningens trovärdighet och tillförlitlighet är beroende av teorin och frågorna och att dessa är relevanta till undersökningen. Planering gjordes på så sätt att den kunskap som produceras under arbetets gång var beroende av hur planeringen är upplagd och vilka metoder som jag använde. För att öka trovärdighet och tillförlitlighet i mina intervjuer var jag beroende av att intervjudata som inkom var relevant för undersökningen och att respondenterna informerade om rätt fenomen, detta gav intervjun kvalitén. Det datamaterial som framkommer kontrollerades och ifrågasattes, så att det var rätt data som inhämtats. Utskriften är viktig för trovärdigheten och tillförlitligheten här var det viktigt att jag fick med allrespondenten sagt och att översätta detta från talspråk till skriftspråk. Vid analysen framkom det om frågorna till intervjutexten var relevanta, om svaren på frågorna var de rätta och om tolkningarna var hållbara. Det handlar om vilka tillförlitlighetsformer som är relevanta för min studie. Om min rapport är trovärdig och tillförlitlig för undersökningens huvudresultat anser jag framkommer i mitt resultatavsnitt, där jag presenterar vad undersökningens intervjuer och observation resulterat i. Hur tolkningen utförs och hur noggranna jag är vid bearbetningen av informationen och att jag inte tappar bort någon viktig data eller börjar tolka något annat än det som först var tänkt. Skulle detta ske påverkas resultatet negativt, detta ger då undersökningen sämre trovärdighet och tillförlitlighet. Att vara noggrann med hanteringen av den insamlade datan är avgörande för ett sanningsenligt resultat av undersökningen. Att ingen viktig data försvinner under processen, vilket kan påverka undersökningen negativt (Kvalè 1997).

5 Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras först enkätundersökningen, sedan följer en redovisning av mina intervjuer och observation. Resultatet analyseras i form av kategorisering som utgörs av indirekt och direkt mobbning.

5.1 Enkätundersökning

I min enkätstudie tillfrågades 84 stycken, 19 respondenter svarade på min enkät. Av de 19 som svarat uppgav 17 stycken att de inte upplevt någon mobbning inom den tid de deltagit i IT – stödd kommunikation. Det var två som uppgav att det förekommit mobbning inom den IT – stödda kommunikationen, dessa betecknas respondent 1, och 2. I deras svar framkommer det uppgifter om direkt och indirekt mobbning, detta klargjorde de i inlägg till svaren som skickades i retur.

5.1,1 Indirekt mobbning

Det framkom att indirekt mobbning, förekommit, detta genom att svara.

Ja, jag vet att en person kände obehag när de andra deltog i diskussion och personen inte tycktes få delta. De som deltagit i diskussionen hade diskuterat hur vida denne person som inte deltog var man eller kvinna. Tyvärr hade någon betecknat och skrivit "den" istället för namnet, vilket upplevdes som kränkande. Men ingen menade något illa.

Och

Mobbningen märktes genom att denne uteslöts från gemenskapen.

5.1.2 Direkt mobbning

Respondent 2, klargjorde att det förekommit direkta mobbning, genom att svara.

Det märkes genom att en person A ständigt klagade på andras åsikter och att det ofta var person B, som fick kritik av övriga deltagare.

5.2 Observation av textbaserad kommunikationsprocess

Observationen jag genomförde, av att granska textkommunikation under en termin. Det framträdde ett hierarkiskt mönster i beteendet inom gruppen. Detta och studiens resultat förklarar jag på följande sätt.

Gruppen består vid terminens början av sex kvinnor, vilka ska lösa illustrationer tillsammans under en termin. Dessa beskrivs som respondent A, B, C, D, E och F.

5.2.1 Indirekt mobbning

Vid terminens start presenterar alla vad de heter och lite om sig själva. Efter en vecka har gruppen redan grupperat sig och skapat en grupp i gruppen. De som ingår i gruppen består av respondent B,D,E och C som leder gruppen. A och F ingår inte i gruppen, men F vill gärna vara med. Detta märks genom att ständigt ge beröm till de som ingår i gruppen, främst till C som leder gruppen. Alla diskussioner genomförs av dessa i den lilla gruppen och de släpper inte in respondent A i sina diskussioner. Detta sker genom att A kan lägga in inlägg som.

Skulle vi träffas imorgon och hur dags i så fall?

Ingen svarar, utan gruppen säger.

Då ses vi imorgon, hej då.

Tidigt tar den lilla gruppen avstånd från A ingen säger något men det sker, detta märks genom att ingen ifrågasätter A om denne saknas. Tidigt drabbas A av tekniskt fel och inte kan medverka i kommunikationen, men ingen ifrågasätter eller funderar på att ge A feedback. A börjar känna sig utanför, men trots detta försöker A att delta i diskussionerna.

Hallå, jag är med!

Ingen svarar. Det går inte så bra, ingen lyssnar, ifrågasätter inlägg eller vad A anser om det som diskuteras. När det är dennes tur att vara ordförande, "kör" den lilla gruppen över A genom att lägga in följande inlägg.

A men hon har nog tekniska problem. Jag bestämmer att B blir ordförande istället denna veckan sedan är det min tur.

Man ifrågasätter inte vad andra vill eller anser utan det är bara dessa i den lilla gruppen som räknas. Men även i den lilla gruppen pågår det en process. Ständigt sker påhopp mot varandra inom gruppen, men dessa varvas med uttalanden som.

Vad bra vi är i gruppen, vi är alla så duktiga, vad bra det går tillsammans.

Eller.

Tänk, vi kommer att lyckas jättebra, alla i gruppen är närvarande och ger 100 %, vilken gemenskap denna gruppen har.

Ingen tänker på hur A uppfattar detta. A som fortfarande inte är accepterad av de andra utan mer och mer blir utfrusen. Ständigt gör A nya försök att delta i gruppdiskussionerna men får inget gehör för sina inlägg.

Hallå, jag är också med.

Alla diskussioner och beslut görs av de andra och dessa tillfrågar inte A vad hon anser eller tycker. F ingår till och från i gruppen och försöker ständigt att bli accepterad, men det är svårt. F försöker ständigt komma in i gruppdiskussionerna och lyckas ibland, för att i nästa sekund inte lyckas. Vid dessa tillfällen F blir förskjuten, görs detta på liknande sätt som de utsätter A för. Detta i form av att ingen svarar på inlägg eller ifrågasätter vad F anser om det som diskuteras.

En dag händer det att C blir sjuk och detta medför katastrof i gruppen. Vem ska bestämma?

Detta är en mycket ansvarsfull post. Eftersom gruppen avskaffat ordförandeskapet och låter den som är "överhuvud" i gruppen vara det beslutande organet. Påhopp av olika slag förekommer som ett prov på kraftmätning inom gruppen. Detta görs i form av.

Det bestämmer väl inte du.

Och

Men det har vi redan diskuterat; men då kanske inte du var med?

Eller.

Förstår du vad vi pratar om eller ska vi behöva förklara och ska vi verkligen göra det!

Men två dagar efter är gruppen åter i ordning och C har sin beslutande ställning igen. Men under dessa två dagar har A börjat bli mer aktiv i diskussionerna och faktiskt besvarad ibland av övriga gruppen. Men så börjar en ny deltagare i gruppen, en man. Oreda och förvirring uppstår i gruppen.

5.2.2 Direkt mobbning

Efter denna tid går gruppen in i en ny fas. C utmanar, vilda diskussioner uppstår och tillslut ger C vika och mannen som benämns G tar över i gruppen. C får nöja sig att vara ett bidrag till besluten och övriga i lilla gruppen lika så. G kommer efter en kort tid att vara den som beslutar allt (C:s förra post).

A är fortfarande förskjuten, men inte lika mycket som tidigare och har på något sätt fått det bättre sedan G kom. G visar sig ha "dolda talanger", han ger sig inte i diskussioner och tycker om att spela ut individer mot varandra och har en nedvärderande syn på de andra i gruppen. Detta märks genom små inlägg i diskussioner, som kan se ut på följande sätt.

Att han inte ger sig i diskussioner förklarar han på följande sätt.

Jag ger mig aldrig i en diskussion, ni kan hålla på hur länge du vill, jag bryr mig inte utan tycker bara det är roligt och se er duglighet.

Att spela ut deltagarna mot varandra gjordes indirekt med små påhopp, där inlägg kunde tydas på olika sätt. Inläggen kunde även vara ut av nervärderande karaktär. Så som.

Förstå du, detta.

och

Nu ska jag ge er en liten utmaning och se om NI, klarar detta?

eller

Du är ju riktigt smart, du kvinna. Jag ger er en riktig utmaning, ni ska diskutera fram en lösning, klarar ni det?

Eller när någon frågar något eller ville rådfråga eller tillrätta lägga något kunde respondent G bara svara med inlägget.

Ler

Vilket kan uppfattas som stötande. Eller användas som ett redskap, fler och fler tog efter och började med inlägget.

Ler

Allt som gruppen producerar ska granskas av G han anser sig vara den mest kompetenta, vilket han gärna påpekar genom inlägg som.

Vem är mest bildad, du?

Grupp diskussionerna fortsätter och påhopp, kraftmätningar av olika slag vilka märks i textinlägg som.

Ni får läsa på lite så kanske ni så småningom förstår.

Eller.

Hur ska jag förklara detta för att DU, ska förstå?

Denna typen av inlägg är ständigt återkommande. För A har det blivit något bättre G kommunicerar ibland med A då är G ibland vänlig och detta sporrar A att göra fler inlägg. Men i nästa stund är A lika förskjutet som tidigare och att G gör inlägg till A med kränkande innebörd, så som.

Hur ska du kunna veta det du var väll inte med i diskussionen, som alltid.

Eller.

Var du med igår, det märktes inte.

Och

Vad gör du här?

A svarar inte.

Ingen svarar på A:s, inlägg. När terminen börjar gå mot sitt slut ser klimatet ut på följande sätt. A har gett upp och har börjat ta sig för annat än att delta i gruppdiskussionerna, hon ändå aldrig riktigt har kunnat delta i eftersom hon förskjutits och uteslutits ur gruppen. B är ständigt utsatt för G:s påhopp och får vara på sin vakt. C är ständigt på jakt efter en ledande position ger gärna påhopp, något att vara på sin vakt mot. D och E hänger bara med, någon som är bra att ha ibland. F vill fortfarande ha en plats i gruppen och försöker fortfarande med smicker, men det biter inte riktigt på G. För G är inte så lätt att imponera på det kan bara B, C och D detta eftersom G har nytta av dessa i diskussionerna. Behovet tillfredsställs för G diskussionsmässigt.

5.3 Kvalitativa intervjuer

Det framkommer i båda mina intervjuer att det förekommit direkt och indirekt mobbning detta klagas genom följande redogörelse.

5.3.1 Indirekt mobbning

Intervjun med mobboffret klargjorde att det förekommit indirekt mobbning genom att svara.

Det kändes hemskt, det kändes som att ingen i gruppen brydde sig om att jag fanns. Jag försökte verkligen delta aktivt i diskussionerna men ingen lyssnade eller brydde sig om vad jag skrev.

Eller.

Det var inte ofta någon svarade på det jag frågade eller hade kommentarer till mina inlägg.

Och.

Skulle jag vara sjuk gav ingen feedback till mig. Men om någon annan i gruppen var sjuk fick de automatisk feedback av de andra i gruppen.

5.3.2 Direkt mobbning

Respondenten som intervjuades på telefon klargjorde att det förekommit direktmobbningen genom att svara.

Det var framförallt en som gärna gav andra kritik, men inte själv tålde att få kritik. Detta gjorde att denne senare hämnades och gav tillbaka på andra.

Eller

Det var en som ständigt utsattes för kritik, påhopp och jag tyckte så synd om denne.

Och

Detta uppfattades som störande. Det var ju så uppenbart att det var en mobbsituation.

6 Tolkning

Resultatet visar att det förekom mobbning inom den IT – stödda kommunikationen. Detta klargjordes i samtliga datainsamlingar. I den kvantitativa enkätstudien framgår det också att det förekom mobbning inom den IT – stödda kommunikationen. Detta klargörs genom att 2 respondenter yttrar ett klart Ja, det förekom mobbning inom den IT – stödda kommunikationen. Detta framgår även i intervjun med mobboffret. Där denne klart och tydligt yttrar att denne blivit utsatt för mobbning i den IT – stödda kommunikationen som man deltagit i. Detta har skett genom både indirekt och direkt mobbning. I båda dessa fall har offret utsatts för klara kränkningar via inlägg samt indirekt mobbning genom att bli utfrusen och förskjuten. Vilket tagit sig uttryck i att inte övriga i gruppen svarat på inlägg och att denne uteslutits från gruppdiskussioner och övrig grupp kommunikation.

Jag tar hjälp av Olweus (1986), teorier och tolkar detta på följande sätt; direkt mobbning sker här genom att påvisa att det förekommer kränkningar som pågår under en viss tid och är återkommande, då i form av kränkande och hånfulla kommentarer. Den indirekta mobbningen sker i form av att offret blir utsatt för kränkande behandling i form av att bli utesluten, förskjuten, baktalad och hindrad i textkommunikationen och gruppgemenskapen. Detta görs genom att den utsatte hindras att vara med och att denne utfrysas ur gemenskapen.

Olweus anser att det inte finns några mobbnings säkra miljöer utan att mobbning kan uppstå överallt. Att det förekommer mobbning här har troligtvis att göra med att en grupp människor sätts i grupp och där de berörda inte valt vilka som ska ingå i gruppen. Detta ger upphov till motsättningar i gruppen. Med hjälp av Olweus tolkar jag ytterligare att konflikter kan utmyнна i ren mobbning på grund av vårt hierarkiska tankesätt. Att rollkonflikt och behovskonflikten spelar en stor roll. Att det kan upplevas stimulerande att uppnå högre rang än övriga i gruppen och att jantelagen kan i detta fall spela mycket stor roll. Men även att den som utsätter andra för mobbning har ett stort behov att hävda sig och kanske inte mår så bra. Där denne på grund av detta är rädd att bli angripen själv. Men framförallt kan jag uppfatta intresse, sak och värderingskonflikten som betydande i sammanhanget, detta för att konflikten går ut på maktförhållanden, där den svage blir offret. Detta framträder tydligt framförallt i observationen, här ser man tydligt att den som utsätts inte säger ifrån utan bara finner sig i situationen. Detta uppfattas även i intervjun med mobboffret. Enkätsvaren tar inte upp detta i sina inlägg.

Det framkom även att missuppfattning av text är något som är ständigt återkommande i samtliga svar i undersökningen och detta sågs som en möjlighet till mobbningens förekomst. Detta genom att textkommunikation saknar annat övrigt kroppsspråk och man bara har texten att förlita sig till. Detta tolkar jag med hjälp av Olweus att genom att missuppfatta inlägg kan man skapa en konflikt för konfliktens skull. Detta märktes tydligt i min observation. Här förekom det både medvetna och omedvetna tvetydiga inlägg. Många av de påhopp som förekom hade att göra med att testa gränser och kraftmäta sig mot varandra. Det är just texten som utgör möjligheten att få mer makt och den utnyttjas av de individer som insett detta och det är ju lätt att missförstå text, när man bara har texten att tillförlita sig på och visst förekommer det medvetna ”fel inlägg”. I den IT – stödda kommunikativa miljön handlade det om att bli kränkt genom inslag av direkt mobbning i form av stötande text via dator eller indirekt mobbning i form av att bli utfrusen, baktalad och förskjuten och inte få delta i gemenskapen. Just detta kommer fram i respondenternas svar, att det finns klara samband mellan Olweus uppfattning och den IT – stödda text kommunikationens verklighet. Det är just kränkande text som ligger till grund för mobbningen samt att den utsatte blir utfrust, baktalad och förlöjligad.

Att den utsatte inte får delta i gruppgemenskapen och känna gemenskap. Detta kom tydligast fram i min observation. Här fick jag följa

hela processen från kursstart och se hur mobbningen växte fram. Som jag uppfattade det hela så började mobbning omgående med att alla deltagarna var aktiva söka någon i gruppen att ty sig till, vilket åter igen för tankarna till hierarkiskt tankesätt och våra sociala funktioner som grupprelaterade varelser. Att det är i gruppen vi känner trygghet och att detta är relevant för våra individuella resurser och på vilket sätt vi använder dessa. För den som inte var lika snabb att finna någon att känna samhörighet med, kom denna automatiskt utanför och förskjuten.

Olweus förklaring av mobboffer klargjordes till viss del i intervjun. Respondenten uppgav att denne började att må dåligt och var mycket ledsen och funderade flera gånger på att sluta. Detta visar att Olweus teorier att mobboffer brukar visa passiva eller undergivet beteende i form av att vara stillsamma, försiktiga, känsliga och ha lätt för att gråta stämmer och att de präglas av osäkerhet och dåligt självförtroende och ha en negativ självbild också verkar stämma. Dåligt självförtroende är enligt mina erfarenheter en effekt av mobbningens nedbrytande faser, vilket är en gemensam nämnare för alla mobboffer.

Vad det beträffar Olweus teorier om mobbaren, kan man säga att detta framkom i min observation. I början av terminen var det bara kvinnor i gruppen, vilket märktes på det sätt offret utsattes. I början förekom det mest indirekt mobbning, de frös ut offret. Sedan kom en man in i gruppen och tillförskaffade sig en ledande ställning och detta märktes även på sättet offret mobbades på. Det blev mer direkt mobbning, i form av fler klart kränkande textinlägg mot offret. Det är just detta som Olweus menar när han säger att pojkar och flickor mobbar på olika sätt att pojkar mobbar mer direkt och märks mer än flickors indirekta mobbning, som är betydligt svårare att upptäcka. Då är man i princip tvungen att göra som jag gjort, att verkligen studera gruppen under en längre tid och att ha viss förkunskap. Annars är den indirekta mobbningen mycket svår att upptäcka.

Att flickors våld präglas av mindre våld och att de är mer benägna att ta till psykiskt våld, vilket innefattas i den indirekta mobbningen. Att pojkar mer fysiskt våld, vilket innefattas i direkt mobbning. Detta hävdar Olweus och klargör att pojkar är oftast mer fysiskt starka än flickor. Att mobbare har ett starkt behov av att dominera och undertrycka andra elever, att hävda sig med hjälp av makt och hotelser. Detta tycker jag framgår klart i min undersökning. Genom att det framkom i samtliga datainsamlingar att det handlade om att någon eller några förtryckte en annan. Detta gör mobbaren för att hävda sig jämt emot andra. Det är därför mobbning inte förekommer om det handlar om två människor. Utan precis som Olweus anser så måste det vara minst tre individer för att en mobbsituation ska kunna uppstå. Att de inte tål motgångar tycker jag framkom i intervjun med respondenten som ville informera om en mobbsituation. Här klargör denne att någon i gruppen gärna gav andra kritik men att denne inte tålde att få kritik, utan då hämnades. Att de har svårt att underordna sig regler tolkar jag som att dessa individer vill ha en ledande ställning själva och bestämma. Detta anser jag gör att de uppfattar sig själva som osårbara.

Olweus anser att dessa framstår som tuffa och visar ingen medkänsla för den som blir utsatt för mobbing. Detta kom fram under min observation. Där var det ingen som direkt sa emot, skulle så vara fallet, blev det en diskussion tills utmanaren gav sig. För denne ledare gav inte ifrån sig sin ställning, utan bekämpade alla tecken på attack med verbalt våld i form av text. Någon medkänsla fanns inte under denna termin jag granskat deras kommunikationssamtal, inte ett enda litet förlåt, så visst saknar mobbaren medkänsla för sina offer. Min uppfattning är att de ofta tycker att offret får skylla sig själv, som tillåtit att bli mobbad. Detta är en ganska vanlig uppfattning som jag ser det.

7 Diskussion

Studiens syfte var att beskriva, analysera och tolka mobbningens förekomst inom den IT – stödda kommunikationen. Att granska om det förekom någon och i så fall i vilka uttryck den i så fall tog. Som val av undersökningsområde hade jag tre klasser på högskolenivå. Temat mobbning valdes för att jag vill utöka kunskapen inom temat mobbning. Men valet gjordes även för att det är ett intressant ämne att titta närmare på samt att det inte finns någon dokumenterad undersökning gjord om mobbning inom den IT – stödda textkommunikationen på distansutbildning. Detta gjorde undersökningen angelägen att genomföra. Valet av undersöknings område gjordes av bekvämlighetsskäl. Tidsperioden var ytterst begränsad och det fanns inte utrymme för en undersökning av större format och eftersom jag själv studerade på högskola fanns jag redan i undersökningsmiljön. Jag var även insatt i det sätt dessa studenter skulle arbeta, jag hade själv studerat enligt samma metod men då genom lärarledd undervisning. Men vi hade arbetat med samma illustrationer och löst dessa med hjälp av de sju stegen, enligt problembaserat lärande (PBL).

I den pilotstudie jag genomförde innan själva studien startade, framkom det att många av de tillfrågade antog att det kunde förekomma mobbning inom IT – stödd textkommunikation. Det framkom även klara tecken på att det förekom mobbning inom denna verksamhet, detta då i form av människor som ansåg sig hade blivit utsatta för kränkning genom textkommunikation när de deltagit i IT – stödd text baserad kommunikation. Pilotstudien visade även att det var rätt problemområde att granska, för ingen som tillfrågades hade en riktig uppfattning om mobbningens förekomst, vad mobbning var eller vilka uttryck den tog sig. Frågorna visade sig också vara relevanta, detta eftersom jag fick in rätt karaktär på data som var relevant till min frågeställning och mitt syfte med undersökningen.

Mobbning är något som bör granskas ytterligare, detta för att öka förståelsen om mobbning i vår närhet och på så sätt förbättra det förebyggande arbetet för detta samhällsproblem mobbning utgör. I mina tidigare undersökningar framkom det att det förekom mobbning inom skolverksamheten, men att detta minskats till stor del genom åtgärder mot mobbning.

Men hur såg det då ut inom den IT – stödda undervisningen, förekom det mobbning och hur såg mobbningen i så fall ut?

Mitt svar på detta är att det tydligt framkom att mobbning pågick även i denna miljö, vilket styrker Olweus teori om att det inte finns några mobbsäkra miljöer.

Jag anser att denna genomförda studie trots flitigt relaterande till psykologi och sociologi har sitt berättigande inom pedagogiken. Detta genom att mobbningsprocessen möjliggörs genom psykologiska och sociala funktioner, men att mobbningen sker i den pedagogiska verksamheten som skolverksamheten utgör. Mobbning handlar om relationer i allra högsta grad, där psykiska och sociala funktioner styr. Men mobbningen sker inom det pedagogiska fältet, där denna stör skolverksamheten. Detta görs genom att den som blir utsatt, påverkas på ett sådant sätt att lärandet och lärandeprocessen drabbas och den drabbade hindras i sitt lärande. Denna effekt av mobbning förklaras på ett bra sätt av Larsson (2000) och Bolstad (1998). Dessa anser att ett outhärdligt kaos kan skoldagen bli för den individ som tvingas spela klassens hatobjekt. Rasternas terror upphör inte därför att lektionen tar vid. Den kränkande behandlingen gör att den uppmärksamhet och koncentration skolarbetet kräver istället invaderas av de svåra känslor som kränkningar väcker. Elever som är rädda, stressade, arga, eller deprimerade kan inte lära sig något, eftersom känslorna blockerar koncentrationen.

Bolstad tar upp hjärnans påverkan under stress på ett bra sätt tycker jag genom att utgå ifrån att hjärnan är det centrala organ som styr allt vi säger och gör.

Den samlar och bearbetar alla de impulser som kommer via våra sinnen och upplevelser. Tidigare forskning har klargjort att det är främst fyra olika sidor som styr och som är avgörande för vårt lärande, två i vänster hjärnhalva och två i höger. I vänster sitter fakta, vilket innefattar logisk, analytisk och matematiskt tänkande. Men även form, vilket utgörs av system, detaljer och plan. I höger hjärnhalva sitter fantasi, vilket innefattar intuitiv, integrerande och visioner och området känslor, vilket utgörs av social, emotionell och personorienterad. Alla dessa fyra olika områden i hjärnan samarbetar och är beroende av varandra. Nevander, Frisröm och Zaar (2002), anser att denna process störs vid den stressituation mobbningssituationen utgör. Individen blir oförmögen att kunna ta till sig information, eftersom den utsattes hjärna blockeras. Hjärnan kan då inte ta emot och behandla inkommande information. I denna situationen ställer hjärnan om sig och bara har vissa områden i hjärnan fungerande, där ibland reptilhjärnan, denna fokuserar på fara, hot och flykt för individens överlevnad. Därmed kan inte hjärnan arbeta som vanligt utan störs, vilket hindrar lärandeprocessen. Jag anser att deras teorier styrkts under mina undersökningar, mobbningsprocessens effekt är stressrelaterad symptom. Fysisk symptom i form av huvudvärk, illamående och yrsel är vanlig. Men även vad Olweus tycker kännetecknar ett mobboffer i form av att denne har lätt för att gråta, präglas av osäkerhet och har en negativ själv bild. Att dessa ofta är ensamma och saknar vänner. Att de är ensamma anser jag har att göra med att de inte litar på människor om de blir utsatta, för

vem ska de lita på när mobbning är ett grupprelaterat fenomen. Där den bästa vän kan förändras till den som mobbar, detta av rädsla för att själv bli utsatt. För den som inte är accepterad i gruppen riskerar automatiskt att bli utsatt för mobbning.

Det framkom även tydligt i resultatet som styrker Olweus tolkning av offret och till viss del mobbaren. Att mobbaren hade ett uttalat behov att dominera och undertrycka andra, detta iform av att undertrycka andra elever, att hävda sig med hjälp av makt och hotelser. Att de har svårt att underordna sig regler, vilket jag anser har att göra med att dessa vill bestämma själva. Detta för att har total kontroll över vad som händer i dess närhet. Enligt min erfarenhet är mobbare ofta bräckliga, instabila och har dålig självkänsla, med ett stort kontrollbehov.

Olweus teori om att pojkar upplevs mobba mer än flickor, kan jag relatera till att det framkom främst i observationen att flickor och pojkar mobbar på olika sätt. Att flickor mobbar mer indirekt, vilket är svårare att upptäcka, än pojkarnas direkta mobbning. Detta för att direkt mobbning består av fysiskt eller verbalt våld, stötande textmeddelande via SMS eller dator eller hånfulla kommentarer och hotelser, märks enklare än flickornas mobbning. Flickornas indirekta mobbning går mer ut på att baktala, frysa ut och förskjutas. Detta tog sig uttryck i observationen genom att det förekom indirekt mobbning i gruppen redan en vecka efter start. Detta märktes genom att en individ från början uteslöts från gruppdiskussionerna och att det blev en annan typ av mobbning efter att det kom en man in i gruppen och tillskaffade sig en ledande roll. Därefter märktes mobbningen iform av mer klara kränkande textkommunikation och mer klara kränkande uttalanden. Men även att dessa kränkningar varade under en längre tid och var ständigt återkommande, vilket uppsatsens bakgrund redogör för och är klara och tydliga tecken på mobbning. Olweus teori visar att man brukar tala om mobbing när en eller flera personer vid upprepade tillfällen och under en viss tid, säger eller gör kränkande och obehagliga saker mot någon som inte kan försvara sig.

Jag anser att de som blir utsatta automatiskt påverkas av mobbningsprocessen på ett sådant nedbrytande sätt att dessa inte kan eller orkar försvara sig. Mobboffer behöver inte utsättas en längre tid för mobbning innan en förändring i den psykiska balansen är märkbar. Att bli utsatt för mobbning är en process som ger symtom relativt snabbt, detta mycket tack vare att vi människor är gruppdjur och får vi inte delta i gruppgemenskapen och känna grupptillhörighet och trygghet, kommer människan i obalans. Detta gör att människans egenskaper att fungera hindras och störs. Detta medför att människan mår dåligt och får både fysiska och psykiska symtom. Att bli förskjutet av gruppen uppfattas att bli stympad, för i grund och botten är vi människor beroende av gruppen för att våra egenskaper ska fungera. Men för den som blivit utsatt för mobbning, kan denne få men för livet. Svårighet att lita på andra människor och att inte släppa in andra människor i sina liv och i vissa fall förblir mobboffret en ensam människa resten av livet, detta av rädsla

att bli utsatt igen. I mitt tidigare arbete inom psykiatri kunde jag ibland ställa frågan till ett före detta mobboffer; Varför väljer du att vara ensam?

Då fick jag ofta till svar; Då är det ingen som kan göra mig illa, ledsen eller besviken. Det finns alltså en viss tendens att mobboffer väljer att vara ensamma, för att inte bli kränkta igen. Men även att andra funktioner kan skadas hos offret kan skadas och påverka denne resten av livet.

Detta tycker jag Olweus tar upp när han anser att mobbning utgör ett samhällsproblem eftersom mobbningsprocessen både innefattar psykiskt nedbrytning och ofta även fysisk misshandel av mobboffret vilket för till följd att den mobbades normala funktion i samhället kraftigt nedsätts och påverkar det fortsatta livet. Mobbning berör djupt basala värderingar och kan vara mycket ångestrelaterande på grund av att offer har blivit väldigt kränkt och inte behandlat den psykiska ohälsa mobbningsprocessen bidragit till. Detta kan göra att ständigt återkommande ångestattacker uppstår, vilka kräver vård och detta drabbar samhället och dess resurser. Därmed anser jag att Olweus har rätt när han hävdar att mobbning är ett samhällsproblem. Där samhällets bild av våldet ignoreras till att utgöra en typ av en likgiltighet.

Mobbaren saknar insikt och värderingar vilket resulterar i att ett denne kan vara oerhört grym. De individer som hindras att fungera i samhället på grund av följderna av mobbning påverkar samhället. Dessa resurser individerna normalt skulle utgöra faller ifrån eftersom de inte fungerar normalt i samhället och kan inte ta tillvara vad samhället erbjuder på ett normalt sätt. Men även att mobbning hindrar den utsatte att fungera normalt i samhället, detta i form av de biverkningar mobbningsprocessen skapar för den utsatte. Den resurs mobboffret kunde vara för samhället, går samhället nu miste om, detta gör även att mobbning är ett samhällsproblem.

Larsson (2000), tar i bakgrunden upp att depression kan beskrivas som ett tillstånd av psykisk och fysisk utmattning, då all energi runnit ur en. Den kan uppstå som en följd av att man inte har tillåtit sig känna rättmätig vrede eller sorg, när man blivit kränkt. Den depressiva sinnestämningen kan innebära att hatet är under kontroll, och det syns på ytan i form av depression, vilket är symtomen av den enorma kraftansträngning som krävs av den som till varje pris vill bevara kontrollen och vill undvika psykisk kollaps. Depression är ett kristillstånd man hamnar i, medan man uppfinner nya mera adekvata mentala redskap åt sig för att kunna handskas med det inträffade. Den primära orsaken till deprimerad sinnestämning är en ny erfarenhet av destruktiv och destruktiva tankar. Depression hos unga människor kan ta sig varierat uttryck, men märks ofta bara i form av trötthet, initiativlöshet, aptitlöshet och huvudvärk och det depressiva barnet har lätt för att gråta. Detta tycker jag överensstämmer lite med var mobboffret svarade om dennes sinnestillstånd under mobbningsprocessen. Respondenten uppgav att det kändes hemskt, att denne började må dåligt, var ledsen och tänkte sluta flera gånger. Men att effekten av mobbningsprocessen där denne blev utsatt för har resulterat i uppfattningen att denne aldrig mer vill delta i en IT – stödd textbaserad kommunikation mer. Detta är som jag ser det, av rädsla för att bli utsatt igen.

Jag anser att mobbning handlar om maktspel om rangordning och makt, vilket tar oss in på konflikter. Skolverksamheten är inte främmande för konflikter och motsättningar mellan eleverna, vilket gärna ligger till grund för förekomsten av mobbning och enligt Olweus finns det inga mobbnings säkra miljöer. Konflikten kan ofta utmynna i mobbning, men det bör även finnas uttalande egenskaper både hos mobbare och offer för att processen ska starta. Detta förklarar Olweus på ett bra sätt genom att förklara sin teori om konflikterna som kan resultera i en mobbsituation.

Han menar att det finns en mängd olika konflikter som var och en kan utveckla sig till en mobbningsituation. Konflikten kan vara av sådan karaktär att konflikten finns för konfliktens skull, vilket kan återfinnas i ungdomars sätt att testa gränser genom provokation. Sätts detta i system mot en underlägsen motpart kan de till sist utvecklas till mobbning. Rollkonflikten kan kopplas till den så kallade jantelagen. Att den som även med rätt, framhäver sina förtjänster och sig själv allt för mycket i andras ögon, eller uppfattas dryg och överlägsen kan riskera att bli mobbad, lagom är bäst. Behovskonflikten som utvecklas till en mobbningsituation kan exempelvis härledas från att mobbaren för sin egen dåliga självkänslas skull, för sin rädsla att själv bli angripen eller att inte få sina behov tillfredsställda. Angrepp är bäst försvar eller identifikation med angriparen och intresse, sak eller värderingskonfliktens övergående till att bli personkonflikt som sedan utvecklas till mobbning har ofta sitt ursprung i makt förhållanden där den svage blir mobboffret. Jag tycker att det gick att uppfatta vissa delar av dessa konflikter under min observation. Framst uppfattade jag en allmän retsamhet från deltagarnas sida för att kontrollera gränser och kraft mäta sig mot varandra, att konflikten fanns för konfliktens skull. Rollkonflikten gav sig till känna i rangordningen och att vissa av deltagarna kunde uppfattas ha ordning på gruppen, här var det jantelagen som påverkade. Men framst var det intresse, sak eller värderingskonflikten som påverkade observationsgruppens struktur, detta genom att en ständig maktkamp mellan framst två i gruppen. Detta gav trist stämning i gruppen och sponsrade som jag uppfattar det till irritation mellan kursdeltagarna. Dessa konflikter kan vara svåra att uppfatta, då krävs det att man iaktar individerna i fråga under en längre tid och är påläst om konflikternas karaktärer och hur dessa ger sig till känna, annars kan de vara svåra att upptäcka. Detta gör att det sätts stort ansvar på lärarna, att dessa ska vara observanta på alla tecken av mobbning. Men detta anser jag inte är så lätt. Idag har inte lärare långvariga kontakten med sina elever så att denne kan uppfatta eventuella tecken på mobbning. Vad finns det då för arbete mot mobbnings förekomst?

I mina tidigare undersökningar framkom det att det finns åtgärdsprogram som band annat Olweus var med att arbeta fram som ett resultat av forskningen om mobbnings förekomst som genomfördes år 1983/84. Innan dess fanns ingen forskning genomförd och inga åtgärder vidtagna för att hindra mobbnings förekomst. Det var utlåtanden och klargöranden av begreppet mobbning som kom fram i resultatet av forskningen som kom att utgöra grunden för ett omfattande arbete mot

mobbing i skolmiljö vi även har idag. Våldet i skolan och mobbningsbegreppet har lett fram till ett ställningstagande mot mobbing. Sedan denna stora undersökningen, om mobbnings förekomst har dess resultat bidragit till ett ökat arbete mot mobbing i samhället. Som direkt konsekvens beslutade skolstyrelsen att bilda en resursgrupp på Kommunivå som ett komplement till ordinarie arbetet mot mobbing. Projektet pågick under tre år, 1986-89. Redan efter ett halvår stod det klar att skolan visade stort intresse. De åtgärdsprogram som Mobbningsprojektet arbetade fram kom att påverka skolan i stor utsträckning. Att mobbing kunde vara ett informations- och kommunikationsproblem bekräftades i studien om mobbing. Lärare och föräldrar visade sig känna till väldigt lite om vad barn upplever under en skoldag eller hur klimatet i skolan såg ut mellan eleverna. Att öka dessa kunskaper skulle innebära att problemen försvann eller i alla fall bli mindre. Man ansåg att det primära är förståelsen vad mobbing är och ambitionen var därför i första hand att uppnå förståelsekunskap bland de vuxna, vilket skedde genom föreläsningar. När projektet var på väg att avslutas gjordes en utvärdering av effekterna av gruppens arbete. En av slutsatserna var att den form av utbildning som innebar en ökad kunskap om mobbing var det som hade gett bäst resultat för ändrande av arbetsmetoder hos personalen vid skolorna. När det gällde mobbsituationer i stort, dess utbredning, svårighetsgrad hade projektet inte medfört någon nämnvärd förändring. Projektet kan sammanfattas i följande antaganden;

Mobbing kan drabba vem som helst, när som helst och var som helst. Men bara sett från en viss bakgrund. Mobbing är en relationsgemenskap.

Mobbing har alltid funnits, kommer kanske alltid att finnas. Men mobbing kommer inte av sig själv. Mobbing är inte förbestämt och mobbing är en fråga om makt, vilket jag berört tidigare. De som genomfört undersökning och arbetet mot mobbing ville att samhällets beslutsfattare skulle veta vad tjänstemännen och sakkunskapen hade kommit fram till. De ville att skolpolitikerna skulle få vetskap om arbetets betydelse och vad projektet resulterat i. Barnombudsmannen har drivit fram frågan om ökade åtgärder mot mobbing i skolorna och detta har resulterat i en omfattande kampanj mot mobbing som har resulterat i det riksomfattande projektet Tillsammans dess syfte är att motverka mobbing. Problemet med mobbing i skolan har bidragit till ett antal intresseorganisationer och nätverk, några av dessa är; Föreningen mot mobbing, Tillsammans och Fries, har det primära syftet att förebygga och bekämpa mobbing inom skolan. Rädda Barnen, Barnens rätt i samhället och den av regeringen utsedda barnombudsmannen verkar för att utgöra ett språkrör för att hjälpa de som blir utsatta för mobbing i skolan. Dessa organisationer har påverkat strukturen i samhället och skolan mot mobbing.

Det är även naturligt att rikta uppmärksamheten mot det som betecknas direkt mobbing, alltså relativt öppet negativa eller aggressiva beteenden mot en annan elev. Som nämnts tidigare kan direkt mobbing även bestå i ord, gester, minspel och med fysiska medel. Men även är det viktigt att bekämpa indirekt mobbnings form av social isolering och utfrysning. En elev som utsatts för indirekt mobbing, får inte vara med i kamratgruppen och har

svårt att få vänner i klassen. Det finns ett klart samband mellan direkt och indirekt mobbning. Både mobboffer som utsatts för direkt eller indirekt är båda relativt ensamma och isolerade i skolmiljön. Ett åtgärdsprogram måste också inrikta sig på denna mindre tydliga form av mobbning flickors mobbning utgörs av. Men även åtgärdsprogrammets mål består i att åstadkomma bättre kamratrelationer i skolan och skapa förhållanden som gör det möjligt för mobbade och mobbade elever att trivas och fungera bättre i och utanför skolmiljön Dessa åtgärdsprogram har bidragit till att utveckla läroplanen vad det beträffar att förebygga mobbning i skolmiljön. Detta genom att införa avsnitt i läroplanen som ger klara riktlinjer för att förebygga mobbningsituationer i skolmiljön. Förändring av struktur på lärandeformen och dess utförande har bidragit till en minskning av våldet i skolan. Dessa åtgärdsprogram är strukturerade på så sätt att de ger riktlinjer för arbetet mot mobbning på skolnivå, klass och individnivå och detta åtgärdsprogram är utfärdat från skolverket och detta är alla skolor skyliga att följa.

Vad det beträffar min undersökning har den resulterat i en klar bild av att det förekommer mobbning även inom den IT – stödda textkommunikationen på distansutbildning. Den uttrycker sig i både indirekt och direkt mobbning.

Syftet med denna undersökning är att besvara frågorna; Förekommer det mobbning inom textbaserad datorstödd undervisning?

Vilka uttryck tar den sig?

Dessa frågor har besvarats.

JA, det förekom mobbning inom den IT – stödda textkommunikationen.

Mobbningen gav sig uttryck i indirekt mobbning, att mobboffret vid ständigt upprepane tillfällen utsätts för retsamhet och blir utfrusen och baktalad. Den direkta mobbningen utgörs av direkt kränkande text meddelande, hånfulla kommentarer eller tvetydiga sådana via dator. I och med detta resultat är undersökningens syfte uppfyllt.

Vad det beträffar själva genomförandet, är jag helt nöjd med detta. Jag valde relevanta datainsamlingsmetoder för typen av undersökning. Att granska text kommunikation av denna art tar längre tid än man tar för givet. Men jag använde mig av Olweus teorier, vilka förenklade mitt arbete avsevärt. Det fanns ingen annan teori som hade varit bättre att arbeta med och detta ser jag som en bra erfarenhet. De kvalitativa intervjuerna gick smidigt, detta troligtvis för att jag genomfört ett antal och har viss vana av processen. Att använda kvalitativ och kvantitativ datainsamlingsmetod, visade sig vara ett mycket bra val. Dessa gav mycket bättre data än vad endast kvantitativ enkät kombinerad undersökning gjort. Den hade inte varit tillräckligt informerande utan jag ser detta val jag gjorde som det bästa. Jag är mycket nöjd med denna undersökning, den har varit givande och rolig att genomföra och har berikat mig mycket. Jag tror även undersökningen kan ligga till grund för fortsatt granskning av fenomenet mobbning.

Avslutningsvis vill jag säga några tänkvärda ord. Jag tror det kommer att bli svårt att hindra mobbning i vårt samhälle. Detta beror till stor del av

människors dominans och kontrollbehov. Och för att minska förekomsten av mobbning måste tankesättet ändras. Men det ser lite dystert ut, samhällets klimat är ständigt föränderligt och vi måste ständigt anpassa oss för att fungera i detta. Det ställs hårdare krav på människorna, vilket gör att inte alla klarar av att hålla tempot som krävs. Många faller ifrån och för många av dessa kommer dålig självkänsla automatiskt med att inte kunna fungera som väntat i samhället. Människor börjar må dåligt, vilket möjliggör uppkomsten av mobbning ytterligare. Detta gör att man kan sammanfatta detta till. Samhällets hårdare klimat möjliggör förekomsten av mobbning ytterligare, detta för att människors instabila psykiska hälsa får människor att mobba andra. Här är konflikterna Olweus tar upp ytterst relevanta dessa möjliggör mobbningens förekomst genom våra olika behov. Men jag anser att det är ett bra arbete som pågår mot mobbning idag. Människor har blivit mer upplysta om mobbning och dess effekter och den ökade insikten kan på sikt hindra förekomsten till viss del. Men att utrota mobbningen blir svårt då den ingår som en formalitet i våra liv, ett beteende som får oss att nå lite längre på någon annans bekostnad. Man kan fråga sig hur skulle ett samhälle se ut utan förtryck och mobbning?

Skulle det vara möjligt att leva utan mobbning och förtryck och vad skulle hända med vår hierarki då? Eller är det ett samhälle utan förtryck och mobbning som vi människor strävar efter och är det i så fall möjligt att genomföra eller måste vi ha mobbning och förtryck för att understryka vår makt mellan individer. Jag tror det är svårt att tänka sig ett samhälle utan hierarkiskt tankesätt. Men det är troligtvis bara för att vi är vana att leva i ett samhälle där förtryck och motsättningar är en del av vardagen. Där man hellre väljer att mobba än att själv bli utsatt för mobbning.

Att kvinnors och mäns sätt att mobba skiljer sig så tydligt. Kvinnors mobbning präglas mer av avund och mäns mobbning präglas mer av ett hierarkiskt tänkande. Men kvinnor och män styrs av olika krafter och det tycker jag verkligen märks när man studerar mobbningens förekomst på ett sådant sätt som jag gjort i denna undersökning.

8 Referenser

- Alvesson, M. & Sköldbberg, K. (1994). *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Björk, G. (1999). *Mobbning, en fråga om makt*. Lund: studentlitteratur
- Bolstad, A. (1998). *Hur du lär ut för andra ska lära in*. Lund: Studentlitteratur.
- Fors, Z. (1994). *Makt, maktlöshet och mobbing*. Lund: Studentlitteratur
- Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Forsman, A. (2003). *Skolans texter om mobbing*. Luleå Tekniska universitet: Studentlitteratur.
- Halvorsen, K. (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Holme, I.M. & Solvang, B.K. (1997). *Forsknings metodik om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Jedekog, G. (1993). *Datorn som pedagogiskt hjälpmedel*. Lund: Studentlitteratur.
- Jensen, M. (1995). *Kvalitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur
- Jobring, O. (2004). *Lärgemenskaper på nätet*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forsknings intervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, A. (2000). *Mobbningens effekter*. Lund: Studentlitteratur.
- Nevander, Friström, L & Zaar, C. (2002). *Kränkta människor samarbetar inte*. Falun: ScandBook AB.
- Olweus, J. (1986). *Mobbing i samhället*. Lund: Studentlitteratur.
- Repstad, P. (1993). *Närhet och distans, kvalitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga

Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för management

HEJ!

Jag heter Anettè Carlberg och studerar Pedagogik 41 – 60 poäng, på Blekinge Tekniska Högskola. Med anledning av min C – uppsats, har jag för avsikt att genomföra en undersökning inom temat mobbningens förekomst inom IT – stödd kommunikation.

Avsikten med undersökningen är att få kunskap om hur omfattande mobbning är inom

IT - stödd kommunikation samt på vilket sätt den tar sig uttryck.

Jag vänder mig bara till klasser som använder sig av datorkommunikation i samband med studierna. Du kommer att behandlas helt anonymt. Ingen av oss som arbetar med undersökningen kommer att veta vem som svarat vad, utan när svaren kommer in sammanställs dessa statistiskt.

Har du inte deltagit eller deltar i en datastödd utbildning, kan du bortse från detta frågeformulär.

Med mobbning menas när en eller flera personer vid upprepade tillfällen säger eller gör kränkande och obehagliga saker mot någon, antingen med inslag av slag och sparkar, skällsord, SMS, kränkande och hånfulla kommentarer och hotelser. Eller genom att bli utfrusen och inte få vara med i kamratkretsen, att bli baktalad. Andra hindrar en från att få vänner. Retsamhet som ständigt upprepas, trots tydliga tecken på obehag hos den som blir retad är också ett tydligt tecken på mobbning.

De frågor jag vill att du ska besvara är följande:

1. Upplevde du att det förekom mobbning i den IT - stödda undervisningen du deltog i?

Om du svarade JA; på denna första fråga,

2. På vilket sätt märktes det i så fall?

3. Hur ofta förekom det?

Vill du diskutera med mig angående frågorna eller annat som rör mobbning inom datorstödd kommunikation, tveka inte ring mig!

Skicka dina svar i retur innan den 29/4.

Om du har några frågor om undersökningen så går det bra att kontakta mig.

Vänligen
Anettè Carlberg
Vardagar, 8 – 12, telefon: 0708 27 31 93
E - post: ancb03@student.bth.se **Tack för din medverkan.**